Het heiligenboek

Rosa van Lima. De eerste Zuid-Amerikaanse heilige *Tom Zwaenepoel*

Isabel wordt anno 1586 geboren in Lima, de hoofdstad van het huidige Peru, uit Spaanse ouders. Ze groeit op in een arm gezin met dertien kinderen. Op twintigjarige leeftijd wordt ze, naar haar grote voorbeeld Catharina van Siena, lid van de derde orde van de dominicanen. Voortaan gaat ze door het leven als Rosa de Santa Maria. Ze draagt een kloosterkleed en leidt in haar huis een sober bestaan in gebed en vasten. Ze raakt bevriend met Martinus van Porres. Om niet langer de beschimpingen en smaad van haar huisgenoten te moeten verduren, brengt ze haar laatste levensjaren door in het huis van een vriendin. Wanneer Rosa ziek wordt, kunnen de artsen haar niet helpen. Een voor een raken haar ledematen verlamd. Na een pijnlijke lijdensweg sterft ze in 1617.

Isabel wordt Rosa genoemd wegens de bloemen die ze verkoopt voor de armen. Zoals Franciscus van Assisi is ze zeer verbonden met de natuur en staat ze open voor de schoonheid van de schepping. Volgens andere bronnen heeft ze deze 'troetelnaam' te danken aan een indiaanse die in dienst van haar ouders werkt en die aldus Rosa's mooie gezicht wilde accentueren. Isabel vindt de naam echter te werelds en te veel op zichzelf gericht voor een kloosternaam en daarom kiest ze voor Rosa de Santa Maria, met een duidelijke verwijzing naar de moeder van de Schepper.

In 1986 omschrijft Jozef Ratzinger, de latere paus Benedictus XVI, de betekenis van haar naam als volgt: „De roos geldt als de koningin van de bloemen en daarmee als zuivere belichaming van de schoonheid van Gods schepping. De roos spreekt niet alleen onze ogen aan, maar schept met haar geur ook een nieuwe atmosfeer rondom ons. Ze spreekt al onze zintuigen aan, ontvoert ons als het ware uit de wereld van het alledaagse en voert ons naar een betere, hogere wereld. Ze laat ons vrolijk worden, omdat ze ons door het schone ook het goede laat voelen."

Omdat er in de stad Lima geen klooster is, kan Rosa haar droom van een contemplatief kloosterleven niet waarmaken. Ze blijft in haar ouderlijke huis en helpt haar arme ouders met handarbeid, de verkoop van geweven en gebreide artikelen en bloemen op de markt. Overdag werkt ze aan de weefstoel of in de tuin, of ze studeert en neemt tijd voor contemplatie. Bovendien ontfermt ze zich over arme zieken die ze opvangt in een hut in de tuin. Later helpt een rijke vriendin haar bij de bouw van een dominicanessenklooster in Lima. Dit klooster wil ze toewijden aan haar lievelingsheilige, Catharina van Siena, en openstellen voor vrouwen van alle lagen: blank, zwart, indiaan. Zes jaar na Rosa's dood wordt haar droom werkelijkheid. Ook haar moeder treedt hier na de dood van haar man in. Het klooster bestaat tot op vandaag nog.

Met haar geestelijke en boetvaardige leven is Rosa de tegenpool van de vermogende gemeenschap van Lima. Ze bidt, werkt, vast en pijnigt zichzelf. Ze draagt een ketting om het lichaam, verbrandt haar huid, draagt een ijzeren, met rozen omwikkelde doornenkroon en slaapt op twee planken. Opmerkelijk zijn haar lijdzaamheid en ongevoeligheid voor lichamelijke pijn. Haar lijdensmystiek is geen teken van zelfkwelling, maar van solidariteit met alle armen en lijdenden. Ze lijdt plaatsvervangend voor de hele mensheid en wil hiermee de zonden van de anderen op zich nemen. Zoals Johannes van het Kruis beleeft ze de 'donkere nachten' van het door-God-verlatenzijn, maar ook de uren van Gods nabijheid, als ze bijvoorbeeld van haar bezoek aan de armen en zieken terugkeert in haar hut.

Als eerste Zuid-Amerikaanse heilige in de kerkgeschiedenis is Rosa van Lima de verpersoonlijking van de Latijns-Amerikaanse Kerk: ingebed in lijden, zonder grote hulpmiddelen en macht, maar door de innerlijke gloed van Jezus' nabijheid gegrepen. De anonieme indiaanse (en met haar het hele indiaanse volk) wordt door de naam Rosa met de heilige verbonden. De heiligheid van de vrouw, die haar geboorteplaats nooit heeft verlaten, schuilt niet in grootse handelingen, reizen of preken, maar in haar 'zijn'. Vrij van grenzen en bindingen, wil ze met haar universele spreken en denken door de 'straten van de wereld' gaan en met haar uiterlijke en innerlijke schoonheid een roos in veelvoud zijn.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen,* Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

OMSLAG

Omroep

20 juni, 8.30 uur (!), *Braambos via VRT één (herhaling omstreeks vijf na middernacht via Canvas).* Na de actualiteitsrubriek *Close-up* derde en laatste aflevering van *Monnikenwerk*. Goedele Miseur trok met zes eieren naar de clarissen van Genk. Vervolgens ging de tocht naar Postel, Chevetogne en Bocholt. In deze slotaflevering belt ze aan bij de norbertijnen in Averbode en bij de monniken in Rochefort, die waken over het label *Authentic Trappist Product*. Tot slot de eerste aflevering van de tweedelige documentaire *Congo,* of hoe Vlaamse missionarissen terugkijken op een halve eeuw Congolese onafhankelijkheid. Jan Van Cauwelaert was bisschop in het land. Hij heeft een uitgesproken visie en een groot geloof in de mogelijkheden van de inheemse bevolking. Precies daarom koos hij zelf een 'zwarte' opvolger. Een keuze die niet door iedereen in dank werd afgenomen.

De vrome kudde

Controle *Ingezonden door Urbain Vrijdaghs*

Bij een alcoholcontrole wordt een man verzocht te blazen. Ontspint zich volgend gesprek:

– Dan zal ik eerst mijn bril afzetten, mijnheer de agent.

– Waarom dan wel?

– Dat scheelt meteen twee glazen.

Kruiwagen *Ingezonden door Jan Umans*

Een kleine jongen duwt een grote kruiwagen voort, boordevol afbraakpuin. Een vriendelijke voorbijganger steek een handje toe. Aangekomen op de heuveltop zegt de man verontwaardigd:

– Het zou verboden moeten zijn om zo'n zwaar werk toe te vertrouwen aan een ventje van jouw leeftijd! Waarom heb je niet aan je werkgever gezegd dat dit veel te zwaar voor je is?

Antwoordt de jongen:

– Dat heb ik hem gezegd, mijnheer.

– En wat heeft hij geantwoord?

– Hij zei dat ik moest verder werken en dat ik wel een of andere sukkel zou tegenkomen die me zou helpen.

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? KERK *&leven* · **Vrome Kudde,** Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

VLAAMSE PUZZELS DE PUZZELAAR
Uitgeverij Jacques Gilliéron bvba
Antwerpen Telefoon (03)658.91.53 - 658.00.53

Zweedse kruiswoordpuzzel.
Méér van deze Zweedse puzzels vindt u in de volgende Vlaamse puzzeltijdschriften van 'De Puzzelaar' t.w. De Stad Stockholm en De Viking.
Bij uw dagbladhandelaar verkrijgbaar.

Oplossing van de puzzel van vorige week: STAMBOOM

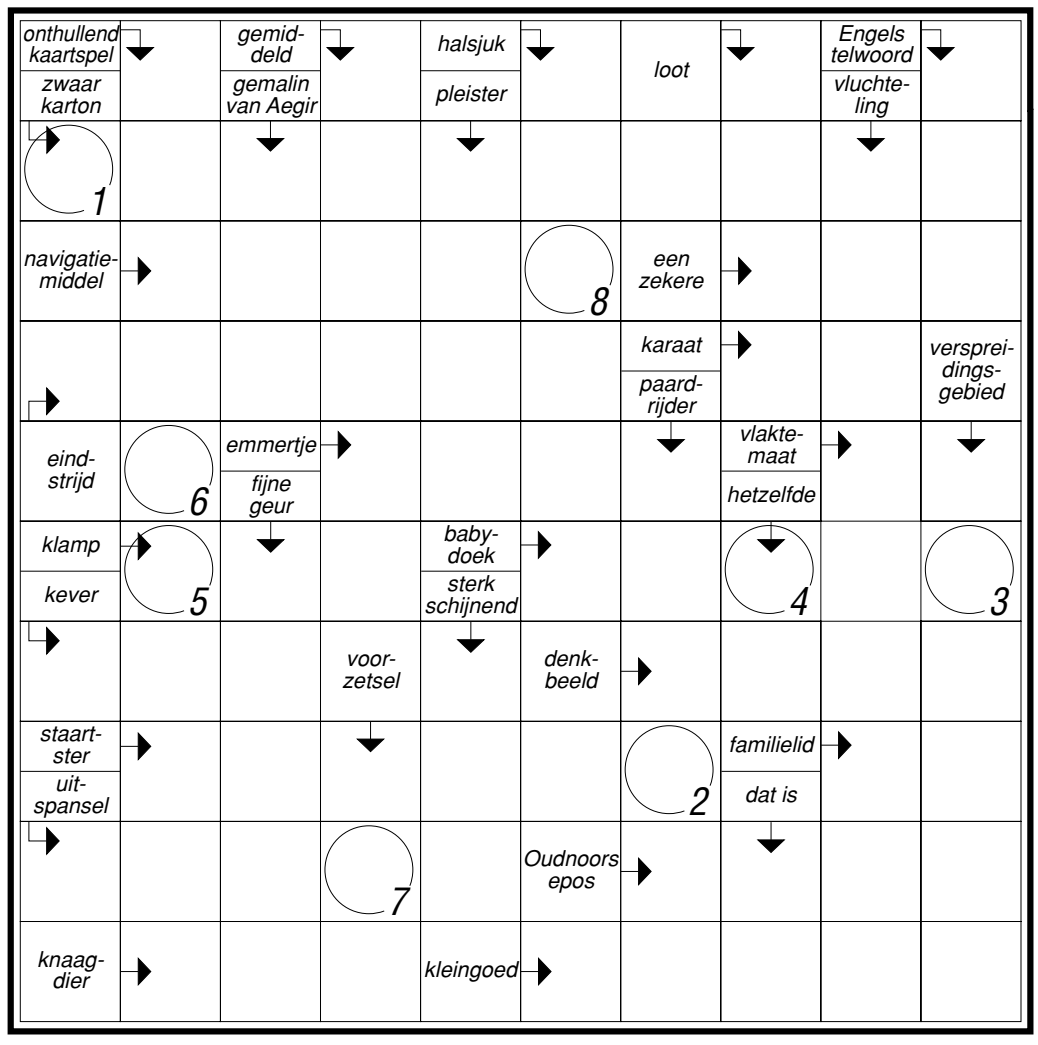

1	2	3	4	5	6	7	8